

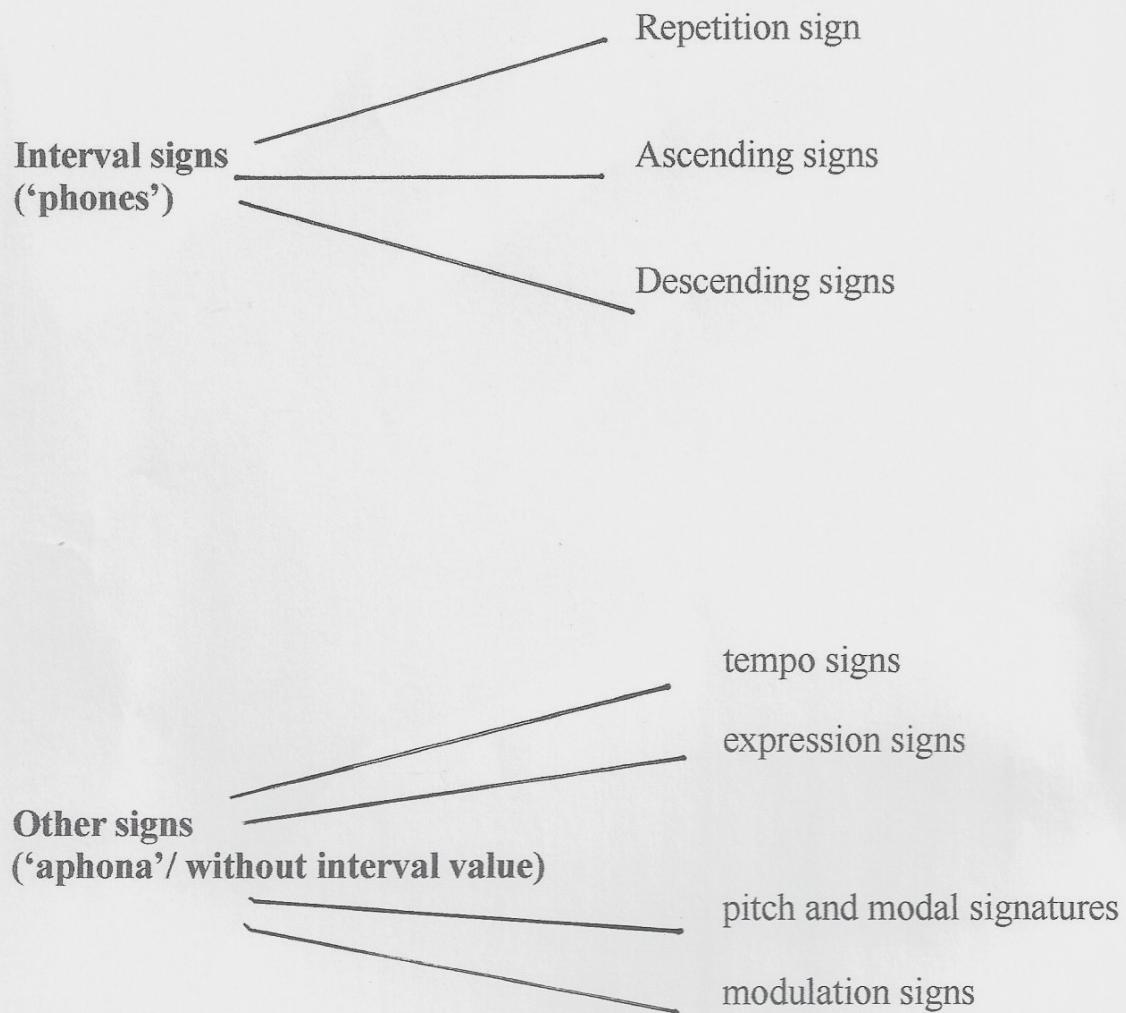

**National and Kapodistrian
University of Athens
Department of Musical Studies**

**Byzantine Chant Notation Workshop
Flora Kritikou**

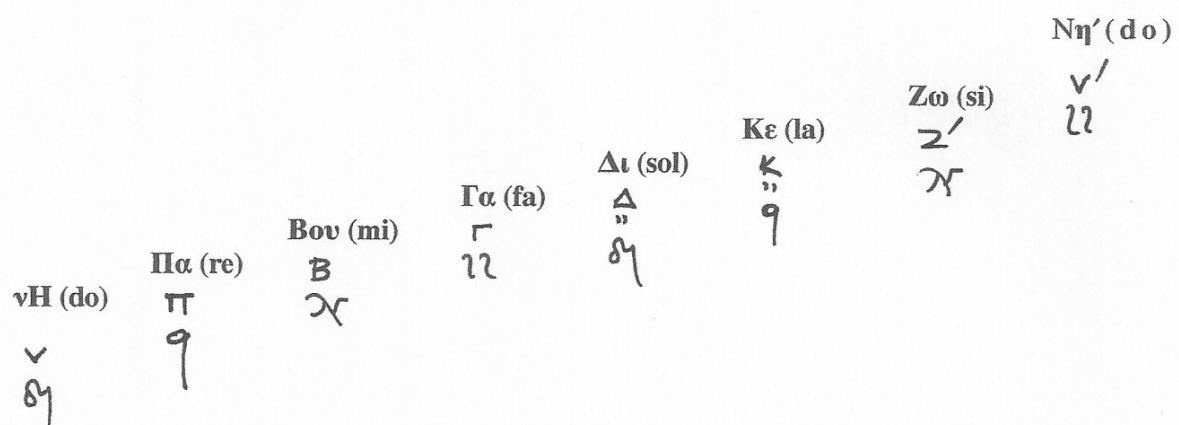
Jerusalem May 2018

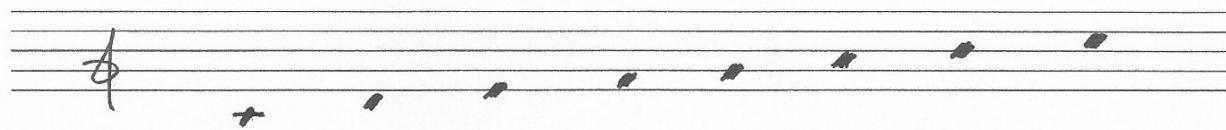
Categories of Byzantine signs

The Byzantine Notes and their “signatures”

α	Β	Γ	Δ	ε	Ζ	η
Πα	Βου	Γα	Δι	Κε	Ζω	Nη (Πα)
Pa	Vou	Ga	Di	Ke	Zo	Ne (Pa)
re	mi	fa	sol	la	si	do (re)

ν δ π ζ ε λ ρ γ δ λ κ ω ν
νΗ πΑ Βου Γα Δι κΕ Ζω νΗ'

Byzantine chant notation

A. Conspectus of the interval signs

Repetition sign

Shape	Name / transliteration	Interval value	Transcription
	ἴσον / ison	pitch repetition	

Ascending signs

Shape	Name / transliteration	Somata ('bodies')/ Pneumata ('spirits')	Interval value	Transcription
	όλιγον / oligon	'body'	ascending 2nd	
	πεταστή / petaste	'body'	ascending 2nd	
	κεντήματα / kentimata	'body'	ascending 2nd	
	κέντημα / kentima	'spirit'	ascending 3rd	
	ύψηλή / ypsele	'spirit'	ascending 5th	

Descending signs

Shape	Name / transliteration	Somata ('bodies')/ Pneumata ('spirits')	Interval value	Transcription
	ἀπόστροφος / apostrophos	'body'	descending 2nd	
	έλαφρόν / elafron	'body'	descending 3rd	
	ύπορροή / yporroe	-	consecutive descending of two 2nds	
	συνεχές έλαφρόν / synehes elafron	-	consecutive descending of two 2nds	
	χαμηλή / hamele	'body'	descending 5th	

Byzantine chant notation

Table I

Interval signs: repetition, ascending and descending 2nd

Shape	Name/ transliteration	Interval value	Example	Transcription
—	ἴσον / ison	pitch repetition	v —	# —
—	όλιγον / oligon	ascending 2nd	v —	# J
←—	πεταστή / petaste	ascending 2nd	v —	# J
“ ”	κεντήματα / kentimata	ascending 2nd	v —	# J J
—	ἀπόστροφος / apostrophos	descending 2nd	A —	# J J
—	ύπορροή / yporroe	consecutive descending of two 2nds	A —	# J J J

Examples:

Nη πα βου γα δι κε ζω νη νη ζω κε δι
γα βου πα νη δι

Kυ ρι ε ε λε η σον δι
Kυ ρι ε ε λε η σον πι

π —————— λ
 α Ku ρi ϵ ϵ λe $\eta \sigma o n$

δ —————— λ
 λ Ku ρi ϵ ϵ λe $\eta \sigma o n$

τ —————— λ
 α Ku ρi ϵ ϵ λe $\eta \sigma o n$

Δ —————— λ
 λ Ku ρi ϵ ϵ λe $\eta \sigma o n$

δ —————— π
 λ Ku ρi ϵ ϵ λe $\eta \sigma o n$

π —————— λ
 α Ku ρi ϵ ϵ λe $\eta \sigma o n$

δ̄ Κυρι ε ε λε ησον δ̄

δ̄ Κυρι ε ε λε ησον π̄ δ̄

π̄ δ̄ Κυρι ε ε λε ησον δ̄ λ̄

λ̄ δ̄ Κυρι ε ε λε ησον γ̄

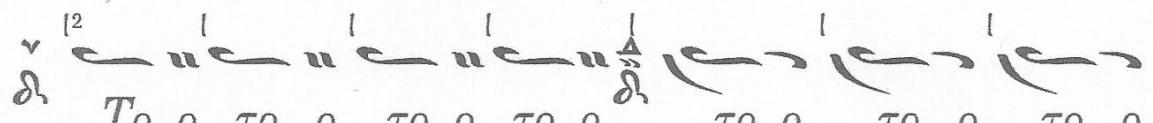
γ̄ δ̄ Κυρι ε ε λε ησον δ̄

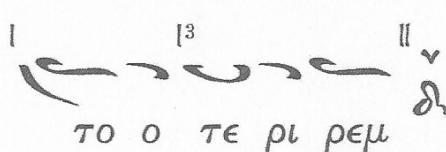
δ̄ δ̄ Κυρι ε ε λε ησον δ̄ λ̄

 $T\epsilon \quad \epsilon$ $T\epsilon \quad \epsilon \quad \epsilon$

 $T\epsilon \quad \epsilon$ $T\epsilon \quad \epsilon \quad \epsilon$

 $T\epsilon \quad \tau\epsilon$ $T\epsilon \quad \tau\epsilon \quad \epsilon$

 δ $T\circ \quad T\circ \quad T\circ$

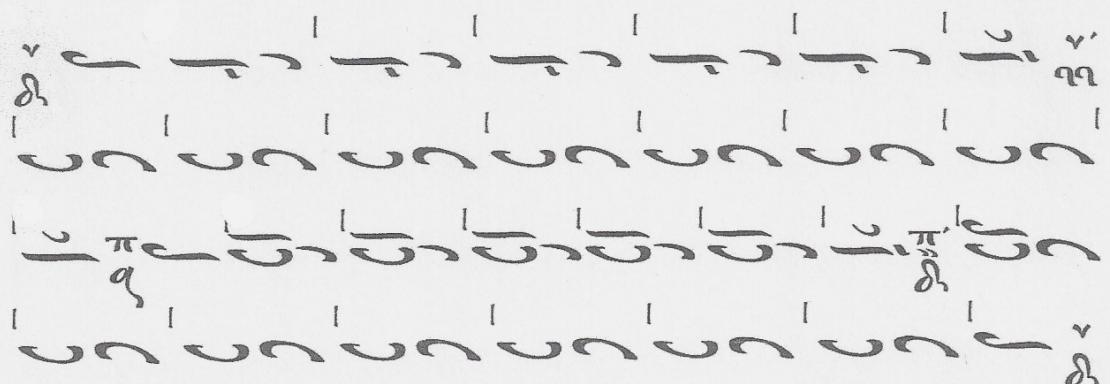

 $T\circ \quad \tau\epsilon \quad \rho\iota \quad \rho\epsilon\mu$

Byzantine chant notation

Table II
Interval signs: ascending 3rd (combinations) and descending 3rd

Shape	Interval value	Example	Transcription
—	ascending 3rd	✓ ↗ — ↗	
—	ascending 3rd	✓ ↗ ↗ — ↗	
—	ascending 3rd	✓ ↗ ↗ — ↗	
—	descending 3rd	✗ ↘ — ↘	

Examples:

Byzantine chant notation

Table III

Interval signs: ascending and descending 4th (combinations)

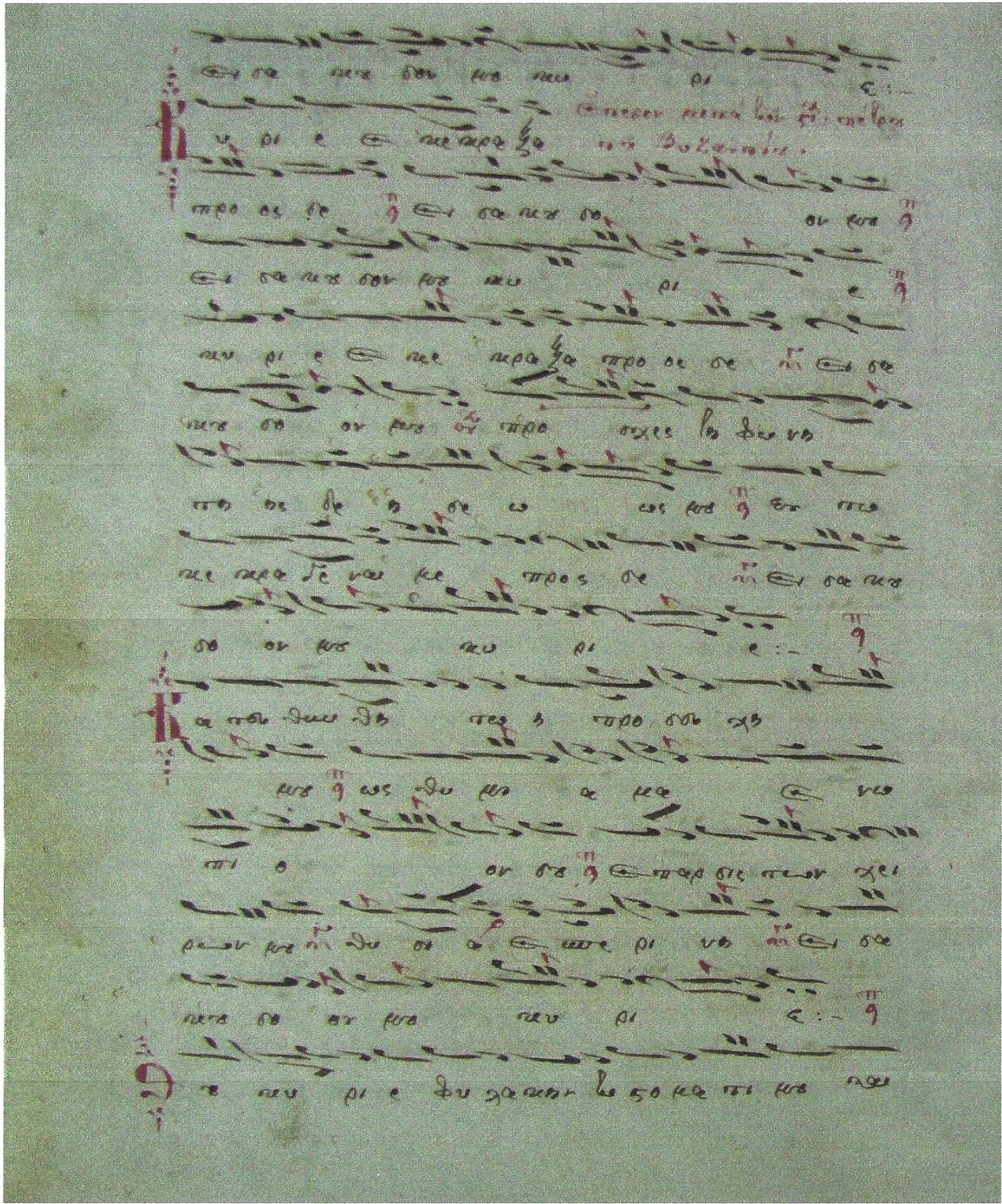
Shape	Interval value	Example	Transcription
	ascending 4th		
	ascending 4th		
	descending 4th		

Table IV

Interval sings: ascending (combinations) and descending 5th

Shape	Interval value	Example	Transcription
	ascending 5th		
	ascending 5th		
	descending 5th		

Examples:

Do par me os o rios que os mae que se per:
emigrou os homens de ar que em muitas mortes os
os tempo das ordens de que os os e per os que:
os ar destruidos em que os os os os os os:
os os:
os os:
os os:
os os:
os os os os os os os os os os:
os os os os os os os os os os:
os os os os os os os os os:
os os os os os os os os os:
os os os os os os os os:
os os os os os os os:
os os os os os os:
os os os os os:
os os os os:
os os os:
os os:
os:

Ψαλμός 140 (Ἐσπερινός)	Psalm 140 (Vespers)
1 Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου· πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώ μου, ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ.	Lord, I cry unto you; make haste unto me; give ear unto my voice, when I cry unto thee.
2 Κατεθυνθήτω ἡ προσευχὴ μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου, ἐπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσίᾳ ἐσπερινή.	Let my prayer be set forth before thee like incense; and the lifting up of my hands as the evening sacrifice.
3 Θοῦ, Κύριε, φυλακήν τῷ στόματί μου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου.	Set a watch, O Lord, before my mouth; keep the door of my lips.
4 Μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας, τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις. 5 Σὺν ἀνθρώποις ἔργαζομένοις τὴν ἀνομίαν, καὶ οὐ μὴ συνδυάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν.	Incline not my heart to any evil thing, to practise wicked words with men that work iniquity: and let me not eat of their dainties.
6 Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με· ἔλαιον δὲ ἀμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου. 7 Ὄτι ἔτι καὶ ἡ προσευχὴ μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν· κατεπόθησαν ἔχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν.	Let a righteous smite me; it shall be a kindness: and let him reprove me; it shall be an excellent oil, which shall not break my head: for yet my prayer also shall be in their calamities.
8 Ἀκούσονται τὰ ρήματά μου ὅτι ἡδύνθησαν· ὥσει πάχος γῆς ἐρράγη ἐπὶ τῆς γῆς, διεσκορπίσθη τὰ ὄστα αὐτῶν παρὰ τὸν ἄδην.	When their judges are overthrown in stony places, they shall hear my words; for they are sweet. Our bones are scattered at the grave's moth, as when one cutteth and cleaveth wood upon the earth.

Δοξολογία των ἅγιων συντρόφων - επανάσταση της μαρτυρίας θεοπεπτώσεων: πίνακας της μαρτυρίας

o São meus desejos os que doçezem
meus sonhos de alegria e os passos em
que devo meus deuses.

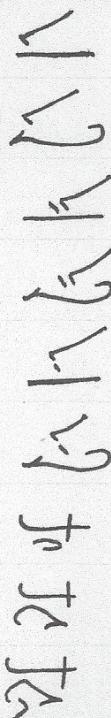
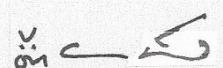
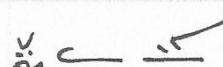
per se de do 20 für per se mso zw 1x
per se do 30 20 für per se n x 10 50 per
100 As a mst per fia 250 00 do 300 3

801 A e mor que fia qaz o de fari... 3
A e baoza empa vila de e ma
permane apre top o w pte i y e ko vo fia
vec i s o o npi se aze e fia on manda: 9
A e o de o de o a perma vila o o i y
os nos meroos o o os pouros e permi en
nos no opo e de o con o fia o os pou
ros e permi en nos no opo:-

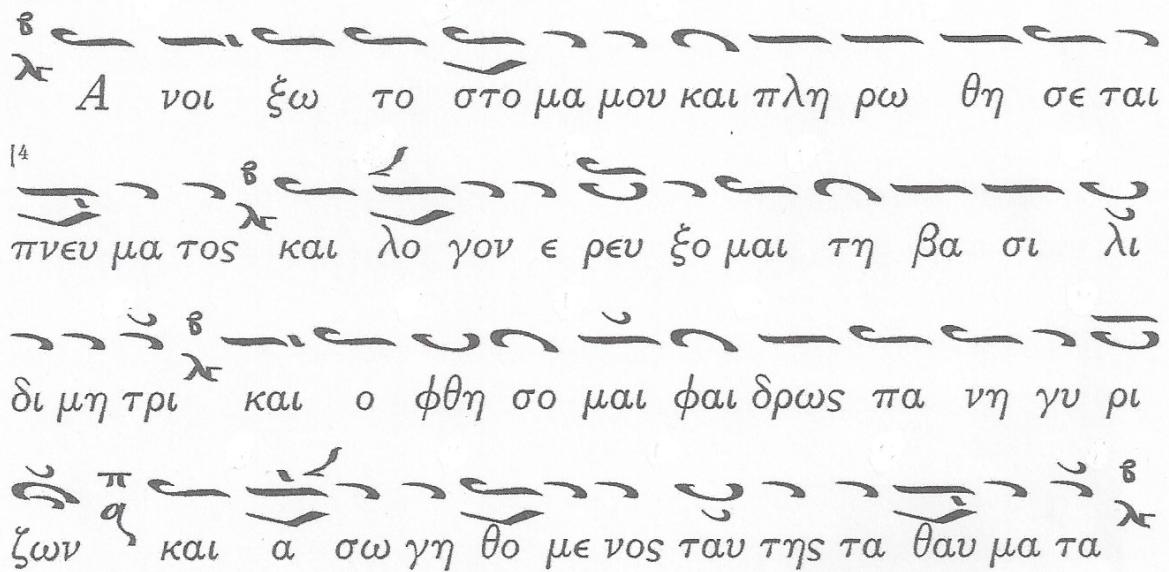
Μεγάλη Δοξολογία ("Ορθρος")	Great Doxology (Matins)
Δόξα σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ.	Glory to God in the highest, and on earth peace, good will towards men.
Υμνοῦμεν σε, εὐλογοῦμεν σε, προσκυνοῦμεν σε, δοξολογοῦμεν σε, εὐχαριστοῦμεν σοι, διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν.	We praise Thee; we bless Thee; we worship Thee; we glorify Thee; we give thanks to Thee for Thy great glory:
Κύριε, Βασιλεῦ, ἐπουράνιε Θεέ, Πάτερ παντοκράτορ, Κύριε Υἱὲ μονογενές, Ιησοῦ Χριστὲ καὶ ἄγιον Πνεῦμα.	O Lord, Heavenly King, God the Father Almighty, O Lord the Only-begotten Son, Jesus Christ, and the Holy Spirit,
Κύριε, ὁ Θεός, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Υἱὸς τοῦ Πατρός, ὁ αἴρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἐλέησον ἡμᾶς ὁ αἴρων τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου.	O Lord God, Lamb of God, Son of the Father, that takest away the sin of the world: have mercy on us, Thou that takest away the sins of the world.

Byzantine chant notation

Table V
Interval signs: ascending and descending 6th, 7th, 8th (combinations)

Shape	Interval value	Example	Transcription
	ascending 6th		
	ascending 6th		
	ascending 7th		
	ascending 7th		
	ascending 7th		
	ascending 8th		
	descending 6th		
	descending 7th		
	descending 8th		

Examples:

 Α νοι ἔω το στο μα μου και πλη ρω θη σε ται
 πνευ μα τος και λο γον ε ρεν ξο μαι τη βα σι λι
 δι μη τρι και ο φθη σο μαι φαι δρως πα νη γν ρι
 ξων π και α σω γη θο με νος ταν της τα θαν μα τα

Δο ο ξα σοι τω δει ξαντι το φως δο ξα εν
υψι ιστοις Θεω και ε πι γησει ρη η νη
εν ανθρωποις εν δο κι α

Προσδεξαι την δε ησιν η μων ο και θη με
νος εκ δε ξι ω ων του Πατρος και ε λε ησον
η μας

Κυρι ε προσ σε κα τε ε φυγον δι δαξον με του ποι
ειν το θελη μασου ο τι συ ει ο Θεος μου

Byzantine chant notation

Combination of the interval signs

Ascending intervals

Shape	Interval value	Example	Transcription
—\	ascending 3rd	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 3rd	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 3rd	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 4th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 4th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 5th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 5th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 6th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 6th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 7th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 7th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 8th	v m	♩ ↗ ♩
—\	ascending 8th	v m	♩ ↗ ♩

Descending intervals

Shape	Interval value	Example	Transcription
/ (= >>)	consecutive descending of two seconds	v' ii	♩ ↘ ♩
>> (<<)	consecutive descending of two seconds	v' ii	♩ ↘ ♩
⤒	descending 4th	v' ii	♩ ↘ ♩
⤒	descending 6th	v' ii	♩ ↘ ♩
⤒	descending 7th	v' ii	♩ ↘ ♩
⤒	descending 8th	v' ii	♩ ↘ ♩

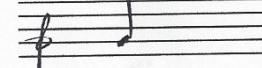
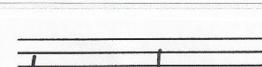
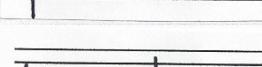
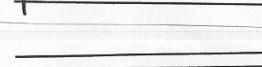
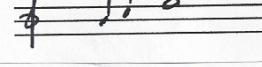
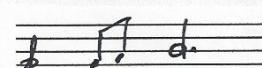
Byzantine chant notation

Interval sings - combinations

Shape	Interval value	Example	Transcription
	repetition sign		
	ascending 2nd		
	ascending 3rd		
	ascending 4th		
	ascending 5th		
	ascending 6th		
	ascending 7th		
	ascending 8th		
	descending 2nd		
	consecutive descending of two 2nds		
	consecutive descending of two 2nds		
	descending 3rd		
	descending 4th		
	descending 5th		
	descending 6th		
	descending 7th		
	descending 8th		

Byzantine chant notation

B. Conspectus of the rhythmic signs

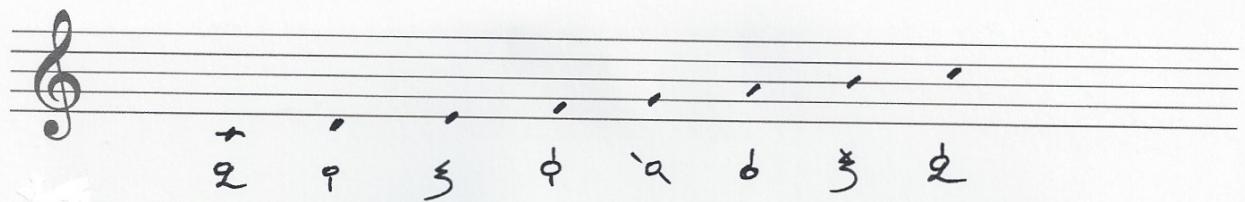
Shape	Name / transliteration	Example	Transcription
⌇	any interval sign without additional rhythmic signs	Δ ѹ ⌇	
Γ	Γοργόν / gorgon (fast)	Δ ѹ ⌇ ⌇ = ⌇	
Δ	δίγοργον / digorgon (double gorgon)	Δ ѹ ⌇ ⌇ ⌇ = ⌇	
Δ	τρίγοργον / trigorgon (triple gorgon)	Δ ѹ ⌇ ⌇ ⌇ ⌇ = ⌇	
⌇	κλάσμα / klasma	Δ ѹ ⌇ ⌇ = ⌇ ⌇	
.	ἀπλή / aple	Δ ѹ ? = ⌇ ⌇	
"	διπλή / diple	Δ ѹ " = ⌇ ⌇ ⌇	
..."	τριπλή / triple	Δ ѹ " = ⌇ ⌇ ⌇ ⌇	
⌇	ἀργόν / argon	Δ ѹ ⌇ ⌇ " = ⌇ ⌇ ⌇ ⌇	
⌇	τριημίαργον / trimiargon	Δ ѹ ⌇ ⌇ " = ⌇ ⌇ ⌇ "	
⌇	δίαργον / diargon	Δ ѹ ⌇ ⌇ " = ⌇ ⌇ ⌇ "	

Byzantine chant notation

C. Conspectus of the expression or quality signs

Shape	Name / transliteration	Example
↙	βαρεία / vareia	Ⓐ ↘ ↙ —
↖	ψηφιστόν / psifiston	Ⓐ ↗ — ↗ ↗
↔	σύνδεσμος / syndesmos	Ⓐ ↔ ↔
↑↓	όμαλόν / omalon	Ⓐ ↑↓ ↑↓
↔↔	ἀντικένωμα / antikenoma	Ⓐ ↔ ↔ >
+	σταυρός / stavros	Ⓐ ↙ ↙ + — —

Modulation signs 'fthores' (1st and 1st plagal modes / 4th and 4th plagal modes)

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΙ

Τύπο Μανουήλ Πρωτοψάλτου († 1819) (¹).

Ἐχος Α'. Πα. χ

Ἄξιος ο εστι τω δειξαντι το φως δοξα εγ και ψι

εστιθεω μη και ε πι γης ειρη η νη εν αγ θρωποιευ δο

και α

π
φ

Ὕμνος δοξαντινος εν λο γη μεν σε μη προσκυ γη

μεν σε δοξο λο γη μεν σε μη εν χαρι ζη μενσοιγη

δε α την με γα α ληγαδ δοξαν

π
φ

Κυρι ε βασι λευ ε προρα γι ε θε ε ε πα τερ

παν το κρα α τορ μη Κυρι ε γι ε μο νο γε νες μη

Θεοντοστασιανταν

Ιη σδ Χριστεκαι α γι ου Πρε ευ μα

π
φ

Κυρι ε ο θε ος ο Α μνος τρθε δο γι ο ος

τά πα τρος ο αι αι ρων την α μαρ τι i αυ

τά κο ο σμδ ε λε η σον η μας ο αι αι ρων τας α
μαρ τι i ας τά κο σμδ

π
Π ρος δεξαιτην δε η σιν η μων Δ ο κα θη μεγος εκ

π
δε ξι ων τά πα τροσκαι ε λε η σον η μας

Ο τι συ ει μο νος α γι ος συ ει ει μο νος

Κυ ρι ος Δ I η σθεναρισεις δο ο ξαγθε 8 πα

π
τρος α μην

Κ αθ ε κα αξην η με ρων ευ λο γη σω σε Δ κατ

αι γε ε σω το ο γο μα σθ ειστον αι ω ω γα Δ και εις

π
τον αι ω γα τά αι ω νος

Κ α τα ξι i ω σον Κυ ρι ε εν τη η με ρα τα

αυ τη Δ α γα μαρ τη τρεφυλα χθη η γαι η μας

π
Ε u λο γη τος ει Κυ ρι ε ο θε ος των πα

Σ η μερον σω τη ρι α τω κο σμω γε γο νευ π α σω
 μεγ τω α γα ζαυ τι εκ τα α φθ και αρ χη γω ω
 της ζω ης ημων και θε λωγγαρ τω θα γα τωτον θα
 γα τον το γι κος ε δω κευ η μιγ και το
 με γα ε λε ο ο ο οσ

Τοῦ αὐτοῦ. Ἡχος π Δ Νη.

χ

Δ ο ξα σοι τω δει ξαγ τι το φως δο ξα εγ υ ψι :
 σοις θε ω και ε πι γης ει ρη η η νη εν αγ θρω ποις
 ευ δο κι α

Υ μιγ ο μεγ σε ευ λο γη μεγ σε προ σκυ γη
 μεγ σε δο ξο λο γη μεγ σε ευ χα ρι ζη μεγ σοι δι

α την με γα αληγ ση δο ξαγ

Κ υ ρι ε βα σι λευ ε πη ρα γι ε θε ε πα τερ

Παν το κρα ατορ Κυ ρι ε Υι ε μο νο γε γες I η
πατέρων
 σο Χριστοκαί α γι ου Πηγευ μα
κύριος
 Κυ ρι ε ο Θε ος ο α μνος το Θε ο ο Υι ος
πατρός
 το Πα τρος ο αι αι ρων την α μαρ τι ε αν τα
πατέρων
 κο σμαλ ε λε γ σον η μας ο αι αι ρων τας α μαρ
πατέρων
 τι ε ας το κο σμα
πατέρων
 Προς δε ξαι την δε γ σιν η μων ο κα θη μενος εκ δε
πατέρων
 ξι ω ωγ το Πα τρος Δι και ε λε γ σον η μας
πατέρων
 Ο τι συ ει μονος α γι ος συ ει ει μο γος Κυ
πατέρων
 ρι ος Δι I η σας Χρι σος εις δο ο ξαν Θε ο Πατρος
πατέρων
 α μη ην
πατέρων
 Κ αθ ε κα ατην η μεραν ευ λο γη σω σε Δι και
πατέρων
 αι γε ε σω το ο νο μα σφ εις τον αι ω γα Δι
πατέρων
 και εις τον αι ω γα το αι ω γος